

la Vall, ja en el cens de 1359, on cal llegir *Arencís*, encara que s'hagi imprès *Arentis* (CoDoACA XII, 74). Sufix que retrobem en molts NLL pirinencs d'aquesta zona: *Beixalís*, *Noris*, *Ovis*, *Arcalís*, *Estáis*, E. T. C. II, 34, 31; I, 126, 178.

Probablement cal afegir-hi encara un NL *Laransui*, hapax que no conec més que per un doc. de 996, que segons el context p. p. Abadal (*Pall. i Rbg.*, núm. 303) havia de ser prop de Montanyana; pot entrar dins aquesta família bc. *arantze*, amb el conegut sufix bascoide *-ui*; entenent l'*Aransui* amb article; o per amb (e)n aglutinat (a la manera d'*Encamp*, *Nagual* etc.), dissimilació *n-n > l-n*.

En fi, acabem amb una llista de NLL del domini castellà-gallec que ja posà Mz. Pi. sota aquest cap de família basca: *Aranzueque* prov. Guadalajara (amb sufix celtoide *-ōkko-*); *Aranzuelo* (Burgos), *Arancil* (Toledo), *Arancedo* i *Arancés* (Ast.), i dos gall. *Aranza* (Pontev., Lugo) (*Orig.* 147). Amb els quals jo posaria encara un *Aransa* de l'alt Aragó (doc. de 1040-63, en el *Cart.* de Fanlo (on li trobem un germà sufixal *Bescansa*).¹

¹ Erroni posar cap d'aquests NLL entre els hidrònims proto-europeus que col·lecciona Krahe, *Uns. Aelt. Flussn.* 46.

Arany (Beseit) no ve d'*aranya*, V. *L'Arà*. En canvi, deuen venir del nom de l'aràcnid: *L'Aranya* vt. del Penedès (als Monjos); *Serrat de les Aranyes* (a Cambrils d'Oden, xxxviii, 161.13); *S'Arany* illot en el Port d'Eivissa.

ARANYÓ, l'

Diversos llocs, provinents del nom de la planta (la planta, no la fruiteta). Prop de Lavit: *ipso Araio*, *-aino*, *-anno*, en docs. del *Cart.* de St. Cugat, a. 956, 977, 1108, 1109, 1190: I 41, 98, II 451, III 5 i 320. *Ipsa Aranonem*, princ. S. XI = Puig de l'Aranyó, te. Montferri (*Cart.* St. Cugat, núm. 432). *L'Aranyó* p. j. Cervera, GGC 378: doc. de 1044, *Aranno*; *S'Aranyó* 1359 (CoDoACA XII, 49). *Aranyó* vt. 16 habs., a 4 k. de Juneda (Reig Vilardell). *Maset d'Aranyons* te. Castellfort (xxxviii, 74.11).

ARANYONET, llog. del te. de Gombren: del colleen -ETUM: lloc on abunda aquesta mata. «Parròquia d'Arayonet» 1359 (CoDoACA XII, 68). A les masies properes jo vaig sentir *l'ayunét* (1926); CATorras (*Berg.* 126) diu que allí diuen *L'Allonet*: fàcil haplogia. Serra V. (*PinósMtp.* III, 194-5) en diu *St. Vicerç* o *St. Romà* d'Arayonet, i en cita 11 docs., des de 1291 a 1695 (la major part Ss. XIV-XV). Un «Sig. Petri Arayoneti scriptoris» doc. de 1302, *Cartoral* de Vfr. de Conflent, f° 21v^o.

Aranyona NP f. en doc. eiv. de 1549 (Macabich, *Cròn.* 25); com la *Doña Endrina* del *Buen Amor* de l'Arx. de Hita. I dissim. en *Aranyola* (*-aniola*, *-anola*) en un doc. del S. XI i en un de 1060-1108, que lleigeixo a l'Arx. de Solsona.

ARAÓS

Poble pall. de Vall Ferrera.

PRON. MOD. És pertot *araós* amb o tancada: Farrera (1920); Alcoletge (1931); Tor (1932); Farrera (1933); Ainet de Besan (1964); *ara^wós* Areu (1933). Doncs, nom de la sèrie en *-ós* (com *Lanós*, *Alós*, *Aós*), no de la sèrie en *-òs* [-òsse]: *Btr. z. Nfg.* VIII, 1973, 204 etc.

DOC. ANT. *Araos* 1231, Valls Tab. (V. *Pir.*, *Aneu*, p. xx); *Araos* 1257-69, P. Pujol, *Docs. Vg. Urg.*, número 27. Notem, doncs, que en aquests docs. no hi ha *-ss* o *-sse* com en els d'*Aós*, ni sembla haver-hi *-tze* etim. o altre so del tipus afrocoide basc (com en *Alàs/alatze*), o *-z* aragonesa com en els en *-itze*; cf. *Illacorz* [839, Acte SdUrg.; E. T. C. I, 100].¹

MzPi., *RFE* v, 232, escriví que es pot identificar amb el basc *Araoz* de Guip., i amb un significat de 'llano frío' (cf. cast. *Navafria*), on hi hauria el bc. *otz* 'fred'; fins aquí no ens causa això gaire escrúpol, i fins i tot semblava ben convincent a primer cop d'ull, per més que *Araós* sigui el poble més baix de la V. Ferrera (detall geogràfic no decisiu). Però quan ell equiparà *Araós* amb *Aragüés del Puerto*, i *Aragüés* o *Araguás del Solano*, i *Araguás* 15 k. a l'E. de Boltaña,² ja és inevitable refutar-lo, constatant que les vocals tòniques no són la mateixa: *o* la del nom pallarès, *ø* la dels aragonesos. I és que ell anava tan mal informat com en altres NLL catalans, com p. ex. quan cregué que l'*Arboç* del Penedès era pre-romà i equiparat a *Arbués*.

M-Lübke, *Homen. Mz. Pi.* (1925), I, 74n., dubtà per altra banda d'aquesta etimologia (que ell atribueix a Madoz), perquè ni en Azkue ni en Van Eys no es troba aquest mot bc. *ara* 'llano', «ebenes». Llavors ell suggereix que sigui *aran-otz* 'vall freda', amb caiguda basca de la intervocàlica. Encara que Mitxelena mateix (en els seus juvenils *Apell.*) semblava admetre quelcom d'això (o en tot cas eludia admetre tal *ara*), després objectà també (*Misc. Martinet, La Lag.* I, 50) a M-Lübke que la *-n* basca final, quan passa a intervocàlica, no sol desaparèixer, fora de pocs compostos bascos (sobretot biscaïns).³

Els intents dels dos grans lingüistes MzPi. i Meyer-Lübke⁴ s'han de considerar, doncs, fallats? Ben cert. I els meus també? També, però no han estat en va, si ensenyen a no gastar-hi més temps, resignant-nos a les incògnites de certs terrenys; no sense descartar i deixar enterrada alguna intuïció que no s'ha comprovat. Demostrat només que aquest és nom antic i pre-romà, em quedo amb la impressió que hi ha un component *Ara* junt amb l'element sufixal *-ós*. Aquell *ARA* podia ser un substantiu de la família ibero-basca (potser fins i tot bascoide) si admetem que hi pot haver mots que s'hagin antiquat en tots els parlars coneguts, del basc modern; car són molts els NLL de la nostra zona (on l'element bascoide predomina tant) on hi ha un *ARA*, inconciliable amb el grup d'*Aran*: *Arate* (E. T. C. I, 83, 123, 128),⁵ *Arasán*, *Arasanz*, *Arascués*, *Aratorés* (E. T. C. I, 144, 142), *Aranza* (I, 85); i, en domini